

Posamezna številka 1 Din mesečno, če se sprejema list v uprari, naročnina 4 Din, na dom in po pošti dostavljen list 5 Din. Celoletna naročnina je 50 Din, polletna 25 Din, četrtletna 13 Din. Cene inseratom po dogovoru

PONEDELJSKI

SLOVENEK

Uredništvo: Kopitarjeva ul. št. 6/III. Telefon št. 2050 in 2996. — List izhaja vsak ponedeljek

Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6. Poštni ček račun. Ljubljana 15.179. Telefon št. 2992

Božični pozdrav sv. očeta „vsej veliki svetovni katoliški družini“ Papežev radiogovor so v četrtek oddajale vse radiopostaje sveta

budnosti in delu in k skupnemu nastopu vseh, ki so dobre volje, proti onim agitacijam in sovražnim silam, ki izpodkopljujejo najvišje vrednote človeške družbe, družine in vsakega posameznika. Predvsem pa sem svaril in pokazoval na edina sredstva, ki morejo odpomoči in prinesiti zdravje, to so resnica, pravica in brat-ska ljubezen do bližnjega, sredstva, ki jih edino katoliška cerkev po božjem naročilu varje in spoštuje.

„Grozote vojne v Španiji — zadnji opomin Evropi...“

Srčna bolest, ki se ob letošnjih božičnih praznikih družijo z veseljem, je tem večja in globlja, ker se vedno divja naprej državljanska vojna v Španiji z vsemi svojimi grozotami sovražstva, poboji in pustošenji, v Španiji, pravim, kjer je tista agitacija in so tiste sile, katerih sem se zgoraj mimogrede dotaknil, hotele tako rekoč preizkusiti vsa razdiralna sredstva, ki so jim na razpolago in ki so jih zanesla v razne države. To je ponoven opomin, resnejši in mnogo bolj grozeč kot prejšnji, opomin, ki velja za ves svet, predvsem pa za Evropo in njeno kulturo. Kajti vse to so dogajanja, ki s strahotno gotovostjo in jasnostjo pokazujejo in napovedujejo, kaj vse čaka Evropo, če ne zgrabimo takoj za obrambna sredstva in ne sežemo po zdravilih.

Svarilo hitlerizmu

Med onimi pa, ki se predstavljajo kot brani-lici reda proti razdiralcem kulture in proti razširjenju brezbožnega komunizma ter celo trdijo, da imajo pri tem prvenstvene zasluge, moram na svojo veliko žalost ugotoviti, da se nahaja nemajhno število ljudi, ki jih pri izboru sredstev in pri ocenjevanju nasprotnika vodijo napačna in usodepolna pogrešena načela. Napačna in usodepolna načela! Kajti oni, ki vero v Kristusa in v božje razodetje v človeških srečih, predvsem pa v srečih mladine, uničujejo in jo hočejo popolnoma ugasniti, kajti oni, ki se predrznejo sveto katoliško cerkev, ki je varninja božjega evangelija in ki po božjih poveljih vzgaja narode, imenovati sovražnico vsega napredka in vse blaginje države in naroda, prav gotovo niso stvaritelji nove boljše bodočnosti človeštva, niti ne boljše bodočnosti svoje lastne dežele, marveč sami uničujejo najbolj učinkovita obrambna sredstva proti zlu, ki se širi, in tako hote ali ne hote sodelujejo in pomagajo ravno tistim, o katerih se haljajo, da jih pobijajo.

Prošnja Katoliški akciji

V zadnjih časih sem imel že pogostokrat priložnost poudariti, katera sredstva sveta stolica smatra za tista, ki so najbolj prikladna in ki jih tudi sama po možnosti uporablja v blagor vseh, ki jih navedene nevarnosti obdajajo. Vsled tega se mi ne zdi potrebno, da še enkrat ponavljam, da se z še večjo iskrenostjo in gorečo prošnjo iz globin svojega vznemirjenega očetovskega srca obračam na vse, ki so vdani interesom cerkve, na vse škofove, na vso svetno in redovno duhovščino, na vse katoliške laike, posebno pa še z velikim zaupanjem na vse tiste zastopnike katoliških laikov, ki so s tolikim razumevanjem za krščansko vero in krščansko ljubezen, za Kristusove interese in za blagor duš dejansko sodelujejo s škofi v raznih odsekih Katoliške akcije.

Moje misli pa se v prvi vrsti in z izredno globokim zaupanjem obračajo na one junaške duše, ki znajo svoje vsakdanje delo in celo svoje boleznih obrniti v dejanski apostolat. Tudi na one nedolžne vrste, ki po vseh delih sveta dehtijo proti nebu z vonjem svoje čistosti, na one male namreč mislim, ki v Jezusa verujejo in ki v posebni meri k cerkvi pripadajo, ker so sreju Jezusovemu posebno dragi.

Sv. oče o svoji bolezni

To leto mi je, ljubljenski sinovi, božja dobrotljivost dovolila, da k molitvam, dobrim dejanjem in žrtvam vseh dodam še nekaj tudi od svoje strani, namreč bolezen, ki mi jo je božja dobrotljivost poslala, pred katero me je do sedaj naravnost čudovito obvarovala, a za katero sem bil že bogato odškodovan s prekrasno in ganljivo harmonijo molitev, ki se je te dni slišala iz vseh delov katoliškega sveta, ki se zadnje dni celo stopnjuje v veliko tolažbo skupnega očeta.

Zato pa tudi z radostnim srcem izkoriščam to priložnost, da se vsem za te jasne in tople dokaze ljubezni zahvalim. Čeravno je to, kar trpim sedaj sam, le malenkost v primeri z vsemi bolečinami, ki jih mora pretrpeti svet, predvsem pa še v primeri s trpljenjem, ki ga je moral prenašati poglavar, ustanovitelj in kralj božje cerkve v svoji duši in na svojem telesu, naj kljub temu sprejme mojo žrtvo, ki je sedaj in bo tudi v naprej v polnem soglasju z njegovo sveto voljo. Naj jo sprejme v svojo čast, ki jo dandanes tako napadajo, naj jo sprejme za spreobrnitev vseh, ki so zašli na kriva pota, naj jo sprejme za blagor vse katoliške cerkve — predvsem pa za blagor tolikanj preizkušene in mojemu srcu ravno zaradi tega tako drage Španije.

Stakšnimi notranjimi čustvi sprejemam božični pozdrav iz nebes in ga pošiljam zopet nazaj ven v širni svet: Čast Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!

Letošnji božični sestane pa mi daje tudi razveseljivo in ugodno priložnost, da se s hvaležnimi čustvi spomnim vsega veselja, ki mi ga je božja dobrotljivost naklonila.

Veliki dnevi preteklega leta

Posebno vesel sem in mi je v apostolsko tolažbo, da se z nadnaravno hvaležnostjo in s dolžnim spoštovanjem do Najvišjega spomnim vseh oseb in dogodkov, ki so letu, ki teče h koncu, udarili pečat svetosti in veličine ter združenja s sveto stolico sv. Petra. Se vidim pred seboj senat katoliške cerkve z vsemi italijanskimi škofi, ki so mi prišli čestitat, da sem v svojem dolgem življenju dosegel tisto leto, ko Gospod da čuti, da ga čestokrat spremljajo le težave in bolečine. Se slišim v svojem spominu poklonitev kongresa katoliških časnikarjev, ki so ustvaritelji one prekrasne pozornice, pri kateri nastopajo vera in znanost, dejanje in žrtve in ki so jo obiskovalci mednarodne razstave katoliškega tiska imeli priložnost občudovati. Z veseljem me navdaja tudi opomin na dve deli, enega iz kamenja, drugega iz duša, ki sta bili letos dokončani: na novo palačo za kongregacije in na papežovo akademijo znanosti.

Opomin vladarjem

Vsem tem dejanjem se pridružujeta še dva jubileja, namreč 1900 letni jubilej spreobrnitve sv. Pavla in 1600 letnica smrti papeža Silvestra. Kar tiče apostola narodov, tega vzvišenega in neutrudljivega učitelja krščanske vere, se Rim ponaša, da je njegovo besedo slišal ob strani prvega papeža, a tudi čutil ojstrino njegovega silnega meča v enem njegovih pism. Pri papežu Silvestru pa občuduje Rim sijaj njegove svetosti, ki se z zastavo cesarja Konstantina razširja po vsem svetu ter je nam v raznih svetih bazilikah zapustil spomin na začetek one dobe, ko se je naša vera začela svobodno in javno širiti. Še več: Pavel, ta neutrudljivi glasitelj Kristusovega mira, ki je zapisal Korinčanom one globoke besede: Bog ni Bog neidnosti marveč Bog miru, ter Silvester, ki je dočkal zarjo svobode in miru po dolgi noči preganjanj, me vabita, da letos naslovim na vse vladarje in narode sveta nov, še bolj goreč in topel opomin k miru. Da mir ohranijo tam, kjer še vlada in obstoja, da mir obnovijo, kjer še samo holesten spomin in žalostno, do sedaj neizpolnjeno upanje.

S tem svojim pozivom na svet združujem — danes bolj goreče kot kdaj poprej — tudi svojo prošnjo na Boga, naj vpostavi tisti smir in red, v katerem more pravi mir obstojati, naj

Božič bolnikov in siromakov

Prisrčna božičnica v splošni bolnišnici

V četrtek je bila ob pol 3 popoldne na internem oddelku splošne bolnišnice prisrčna prireditev za bolnike in vse bolniške osebe. V veliki bolniški dvorani je bil postavljen ljubeč oder, pred katerim je žarelo veličastno božično drevesce, ki se je vzpenjalo nad ljubkimi iaslicami. Na božičnico je prisel g. ban dr. Marko Natlačen s soprogo, in prevzvišeni g. knezoškoof dr. Gregorij Rožman. Navzoč je bil tudi načelnik socialnopolitičnega oddelka banke uprave dr. Mayer in mestni fizik dr. Rus ter šentpeterski župnik g. g. Košmerlj. Novi upravnik bolnišnice dr. Ferlan kakor tudi vsi šefi oddelkov ter švitelni drugi zdravniki so prireditev organizirali ter sprejemali goste. Dvorano so napolnili okrevajoči bolniki, sestre usmiljenke in strežniško osebje.

Knezoškoofa in g. bana sta pozdravila z ljubkimi deklamacijami Uraničevi deklici in jima izročili lepe slovenske sopke. Odlične goste in vse navzoče je najprej pozdravil docent dr. Matko, nakar se je začel ljubeč spored, med katerim so bile prisrčne zlasti deklamacije in pesmi, nadvse ljubeč pa pravljici prizor, ki je bil hkrati božično voščilo bolnišnici. Prizor je pokazal pravljico deželo, kje so »jurčki« doma in končal z voščilom, da bi tudi ljubljanska bolnišnica dobila čim prej zadostno število »jurčkov«, ki so potrebni, da bi bilo mogoče postaviti novo.

Nato je prevzvišeni g. knezoškoof v premišljenih besedah orisal podobnost med bolniki in dogorevajočimi svečami na božičnem drevescu in podčrtal važno delo usmiljenja, ki ga izvršujejo vsi, ki posvetijo svoje delo zdravljenju in negovanju bolnikov. Z željo, naj bo praznik ljubezni in miru tudi tej hiši prinesel čim več miru in zdravja, je prevzvišeni zaključil prisrčno prireditev. Zatem so bili obdarovani vsi bolniki z božičnim darom in prejeli vsak po en par nogavice, nekaj jabolk, nekaj kosov potice in drugih dobrot, ki sta jih delili dve deklici. Slične manjše božičnice so se ob istem času vršile tudi na kirurškem, otolskem in okulističnem oddelku tako, da so bili vsi bolniki obdarovani. Zvečer pa je za lažje bolne priredil univ. prof. dr. A. Snoj skiptično predavanje o Betlehemu, kateremu so vsi bolniki sledili z velikim zanimanjem.

Božičnica v ubožnici

Mestna občina ljubljanska je tudi letos priredila svojim ostarelim in onemoglim oskrbovanjem prijeten božič s tem da jih je prijeto in bogato obdarila. Letos je bila božična obdaritev

„Poned. Slovenec“

je ponedeljska izdaja rednega »SLOVENC«

Prinaša:

- 1. Domače in inozemske dogodke od sobote do ponedeljka.
2. Poročila o Slovencih onstran državne meje.
3. Natančna poročila o nedelj. šport. dogodkih.

Redni »SLOVENEK« ne ponavlja v »Poned. Slovencu« priobčenih novic

»PONEDELJSKI SLOVENEK« je za vsakega nujno potreben - Njegove cene so smešno nizke:

Table with subscription rates: Posamezna številka 1 Din, Mesečna naročnina 5 Din, Letna naročnina 50 Din, Skupno s »Slovencem«: mesečno 29 Din, a'li dnevno 1 Din

Naročniki »Slovenca«, naročite vsi tudi ponedeljsko izdajo!

uresniči tisto pravičnost, naj tiče posameznega ali občestvo, brez katere nobeden red ni mogoč. To svojo molitev za mir polagam ponižno in spoštljivo pred jaslice Kneza miru.

V duhu in v svojem srcu se vracam nazaj k betlehemskeemu Bogu in se hočem od tam ozreti po vsem krščanskem svetu, tam tudi se zahvaliti božjemu detetu, da se je hotelo tako ponižati, da bi postalo še bolj ljubeznipolno in ves človeški rod nase na svoj križ, na svoje veličanstvo, na svojo cerkev in na svoje povečanje potegnilo. Danes, nocoj je v naši sredi. Združen z njim dviga njegov namestnik svoj roko, da vas vse blagoslovi, ljubljenski sinovi in hčere, da za vas vse izprosi obilico blagoslova in milosti, tistih milosti, ki jih je kot seme svojega večnega zmagoslavja natrosil po svetu za vse ljudi, ki so dobre volje.

Božična poslanica je bila takoj nato prevedena na vse poglavitne jezike sveta in sporočena po radiu vesoljnemu svetu. Ko je sv. oče govoril — s svoje bolniške postelje — so bili pri njemu državni tajnik kardinal Pacelli, tajnik komornika msgr. Confalonieri in msgr. Vanini, njegov osebni zdravnik prof. Marini, ravnatelj vatikanske radio-postaje o. Soccersi in dekan kardinalskega zbora kardinal Granito di Belmonte.

Vatikanski radio-postaja je dobila že v četrtek zvečer z vsega sveta poročila. (Tudi v naši državi so bile besede sv. očeta zelo dobro slišne in jasno povdarjene. Op. ured.)

Mestni onemoglih v ubožnici še bolj smiselna kakor prejšnja leta ter so imeli onemogli še več veselja s prijateljnimi darovi.

Božičnica v mestnem zavodu za onemogle je bilo v četrtek ob 4 popoldne, na sv. večer. Jedilnica je bila primerno okrašena z božičnim drevescem in darovi. Božično prireditev so s svojim obiskom počastili: gg. župan dr. Adlešič s soprogo, ravnatelj socialnega urada sv. Svetel, hišni zdravnik mestni fizik dr. Rus, ter drugi občinski. Izmed občinskega sveta se je udeležil božičnice načelnik socialnega oddelka kanonik dr. Klinar in drugi. Zbrane starčke in starice je primerno nagovoril župan dr. Adlešič, ki je naglašal razmerje med mladostjo, ki prejema, med zrelo odraslostjo, ki ustvarja, vrača v mladosti prejeto in pa med ostarelostjo, kateri je treba v letih onemoglosti vrniti, kar je ustvarila. Pomemben govor g. župana so strahki poslušali z ginijenostjo. Starčki so za božič prejeli lepe darove, namreč to, kar je vsakdo najbolj nujno potreboval: moški tobak, ženske sladkor, dalje perilo, copate in podobno. Vsi starčki so bili tudi dobro počoščeni. V imenu obdarovanec se je zahvalil g. županu in mestni občini upravitelj zavoda g. Jože Langus.

Božičnica za otroke gasilcev

Lepo božičnico so letos priredili tudi ljubljanski prostovoljni gasilci. Božičnica je bila v četrtek ob 3 popoldne v Mestnem domu. Tudi to božičnico je s svojim obiskom počastil mestni župan dr. Adlešič s soprogo. Zbrane gasilce in njihove otroke je nagovoril gasilski poveljnik g. Prištovšek, nakar je govoril o važnosti gasilstva g. župan. Nato je bilo obdarovanih 87 otrok gasilcev s primernimi darili, to je z obleko, čevlji, perilom, vsi pa s sladkarijami. Prostori prostovoljnih gasilcev so bili okrašeni z božičnim drevescem.

Socialna božičnica mestne občine

Letos mestna občina ni priredila velike in pompozne božičnice, pač pa je to bolj uspešno nadomestila z zelo velikopoteznim obdarovanjem ubogih otrok, družin in brezposelnih. Mestni socialni urad je razdelil med potrebne in vredne daril za okoli 80.000 Din. Mestna občina se je predvsem potrudila, da za božič ni bil v Ljubljani nihče lačen, pa da tudi nobenega ni zeblo. Režeži so dobili obleke, čevlje, živeža tako, da so na božične praznike imeli res občutek, da je božiček obiskal tudi nje.

Mestna občina je priredila pred prazniki še Konec na 2. strani spodaj.

Čankajšek na svobodi

Tudi uporni maršal Čansuljan v Nankingu

Nanking, 27. decembra. AA. Maršal Čankajšek je izjavil novinarjem, čim je prišel v Nanking, da se ima zahvaliti pogumu in taktu svoje žene, da je bil končno osvobojen. V Nankingu ga je sprejela dvetsiočlana množica, ki mu je privedla nepopisne ovacije. Dve uri pozneje je prispel v Nanking maršal Čansuljan v spremstvu Či Sunğa. Takoj po svojem prihodu je poslal maršalu Čankajšku pismo, v katerem je izjavil med drugim: Povsem naravno je, da sem neizobražen človek in da sem zaradi tega izvršil nesramno in zločinsko dejanje. Žal mi je in zato sem vas spremljal v Nankingu, da tu sprejemem kazen, ki odgovarja mojemu zločinu. Sprejemam tudi smrt, ako to zahtevajo interesi moje domovine in nikar ne dopustite, da bi vas premagala čustva ali prijateljstvo naprám meni, nego postopajte z menoj tako, kakor zaslužim.

Dejstvo, da namerava Čansuljan ostati v Pekingu tolači jo tako, da je bil med njim in maršalom Čankajškom dosežen popoln sporazum. Kitajska notranjepolitična kriza je trajala celih 14 dni. Vprašanje je še, kako se bodo sedaj nadalje razvijali dogodki. Vsekakor pa bo imel vojaški upor v severnih kitajskih pokrajinah močan vpliv na kitajsko zunanjo politiko. V Nankingu so zaenkrat z nastali položajem povsem zadovoljni.

Kmalu po svojem prihodu je Čankajšek že sprejel uradne osebnosti. Maršal je nekoliko blede, vendar se drugače dobro počuti. Izjavil je, da mu je

Čansuljan 12. t. m. postavil šest zahtev, ki naj bi jih bil tudi sprejel, nakar mu je odgovoril, da na Kitajskem ni posebne diktature in da se v takšnih okoliščinah z njim ne more pogajati. Čansuljan je tedaj postal vse bolj skromen. Spoznal je svojo napako in se celo razjokal, ko je v privatnem dnevniku Čankajška čital da ima maršal o njem najlepše mnenje. Naslednje dni si Čansuljan ni upal niti pred njegova vrata. Pozneje je vendarle prišlo do pogajanj, ki so se zaključila z njegovo osvoboditvijo.

Tokio, 27. decembra. AA. (Domej.) Japonski listi živahno komentirajo nenadno osvoboditev maršala Čankajška. Pri tem ugotavljajo, da si je pridobil za to največ zaslug general Jencičan. H kratu so intervenirale pri Čansuljanu tudi diplomatski zastopniki Anglije in Zedinjenih držav. Listi pa naglašajo, da bi bil pretiran optimizem, če bi se sedaj govorilo o zboljšanju japonsko-kitajskih odnosov. Nasprotno je treba nadaljnji razvoj dogodkov na Kitajskem spremljati z največjo pozornostjo.

Pariz, 27. decembra. AA. «Petit Parisien» je objavil vest iz Šangajja, po kateri bo maršal Čansuljan izgnan iz Kitajske. Baie namerava že te dni odpotovati v Evropo. Poveljstvo nad uporniško vojsko je že prevzel Jencičan. Kakor se je zvedelo, bo v kratkem rekonstruirana tudi nankinška vlada.

Nemški „prostovoljci“ razburjajo Pariz in London

Korak francoske in angleške vlade v Rimu

Rim, 27. decembra. AA. (Havas.) Odpravnik poslov francoskega poslanstva Blondel je bil večer popoldne ponovno pri italijanskem zunanjem ministru Cianu, ki je nato sprejel še angleškega poslanika Erica Drummonda. Splošno se zadržuje, da sta oba diplomatska zastopnika izvršila demaršo pri italijanski vladi, v okviru nove francosko-angleške akcije za zagotovitev mednarodne nevtiralnosti napram Španiji. Slični demarši sta bili izvršeni v Berlinu in Lizboni.

Demarši francoskega in angleškega zastopnika pri italijanski vladi je bila napravljena zaradi tega, ker so nastale v delovanju londonskega mednarodnega kontrolnega odbora zlasti glede inozemskih prostovoljcev v Španiji neke težkoče. Sicer je grof Rossi, ki se pa, kakor kaže, imenuje povsem drugače, zapustil Balearske otoke, vendar se v ostalem italijansko stališče v tej zadevi ni v ničemer spremenilo.

Dobro poučeni krogi zatrjujejo, da se bodo italijanska, nemška in portugalska vlada posvetovali, preden bodo dale kakšen odgovor na francosko in angleško demaršo. Znano je, da je Francija meseca avgusta sprožila vprašanje glede nevtiralnosti v špansko državljansko vojno. Italija je tedaj opozorila na vprašanje prostovoljcev. Zaradi tega sedaj naglašajo, da je bila demarša obeh zapadnoevropskih diplomatov pri Cianu povsem neumestna, ko se je vendar italijanska vlada že pred meseci zavzela za to, da bi bilo treba preprečiti tudi pošiljanje mednarodnih milic v Španijo.

Skupni korak Francije in Anglije v Berlinu

Berlin, 27. decembra. e. Danes popoldne sta skupno obiskala nemško zunanje ministrstvo francoski veleposlanik Andre Francois Poncet in angleški veleposlanik sir Phipps. Namestniku zunanjega ministra Gausso sta izročila skupno noto francoske in angleške vlade. V tej noti pozivata obe vladi Nemčijo, da naj strožje izvršuje dogovor o nevtiralnosti v Španiji.

Valencija, 27. decembra. e. Danes je neka neznanca podmornica izstrelila torpedo na španski parnik «Manjalanez». Parnik je ravno hotel odpluti iz luke. Torpedo pa se je zaril v pesek ob obali. Torpedo nosi znamko italijanske izdelave. Danes so ribiči pred pristaniščem v Barceloni ob obročju nabli izstreljeni torpedo, ki ga je oddala neka tuja podmornica. Torpedo je tudi italijanskega izvora.

Gibraltar, 27. decembra. e. Francoski parnik «Cas de Palme», ki vozi banane, je bil pri Carneru nad 20 minut spremljan od dveh nacionalističnih stražarskih ladij. Ena ladja je oddala strel proti parniku, zahtevajoč, da naj se parnik ustavi. Kapitan parnika pa je signaliziral samo ime parnika in dvignil francosko zastavo in z vso paro odplul proti Dakaru.

Berlin, 27. decembra. AA. (Havas.) Mednarodni krogi v Berlinu so prepričani, da je vrhovno poveljstvo vojne mornarice poslalo v Bilbao več vojnih ladij, da bi osvobodile nemški parnik «Palos», iz rok španskih republikancev. Uradno o tem ni nikake vesti. Poluradna agencija DNB je izdala le kratak komunikat, v katerem pravi, da je bila taka odredba potrebna, ker se mora omenjeni nemški parnik čimprej osvoboditi. Neka osebnost, ki je drugače zelo dobro informirana o vseh zunanjepolitičnih zadevah, pa je izjavila, da bo incident, če bodo republikanci zlepa vrnili Nemcem parnik «Palos», mirno likvidiran. Drugače se bo položaj zelo poslabšal.

V ostalem uradni krogi naglašajo, da je nemška vlada poslala vojne ladje v španske vode le z naložo, da zaščitijo nemške državljane. Osvoboditev nemškega parnika «Palosa» je a tega vidika povsem opravičljiva.

Londonski odmevi

London, 27. decembra. AA. (Havas.) Vprašanje inozemskih prostovoljcev v Španiji vedno bolj zanima angleške liste. «Sunday Times» poročajo, da je pripravila odhod nemških prostovoljcev v Španijo nemška vlada sama. Prav za prav niti ne gre za «prostovoljce», marveč za nemško redno vojaštvo, ki odhaja v Španijo pod vodstvom

nekaj drugih božičnic, tako za brezdomce v mestnem azilu, z soglasju z različnimi dobroteljnimi organizacijami pa tudi drugod, tako na Viču. Tudi to božičnico je obiskal g. mestni župan dr. Adlešič z gospo soprogo

Reveži so vsem dobrotnikom zlasti pa največji dobrotnici, to je mestni občini, za božične darove hvaležni

Mestni delavci so prejeli za božične praznike dvodnevno mezdo. Božična darila po 100 Din so prejeli tudi uslužbenci tramvaja.

svojih oficirjev. Razumljivo je, pravi list, da Francija ne bo mogla ostati mirna spriče takšne nemške intervencije v Španiji, ki bi lahko postala nevarna tudi za Francijo. List izraža nado, da bo nemška vlada v zadnjem trenutku prenehala s takim početjem. Velika Britanija se v vsej stvari popolnoma strinja s Francijo, čeprav ni sovražno razpoložena napram Nemčiji. Angleži nočejo še povečati spora, ki je že tako dovolj nevaren.

«Sunday Express» pravi, da je malo verjetno, da bodo odgovorni faktorji francoske vojske še nadalje dopuščali pošiljanje nemških čet v Španijo. Na čelu Francije je sedaj vlada, ki uživa vso podporo naroda, in ki hkratu kaže, veliko toleranco. Toda čas dela za Bluma. Medtem, ko postaja položaj v Nemčiji zelo resen, se razmere v Franciji dan za dnem konsolidirajo. Nemčija bo morala nazadnje v španski zadevi popustiti, kajti koncem koncem nemška vojska se zmerom ni dovolj pripravljena, da bi se lahko spuščala v novo evropsko vojno.

Bitka pred Madridom

Madrid, 27. decembra. AA. (Havas.) Odbor za obrambo Madrida je danes popoldne izdal ta komunikat: Danes, 30. dne obrambe Madrida, so nacionalistične čete že na vse zgodaj pričele ostro napadati naše postojanke v raznih odsekih. Bitka traja ponekod že osem ur.

Avila, 27. decembra. AA. (Havas.) Na bojiščih okrog Madrida in pri Somosierrri so prazniški potekli v najlepšem miru. Na seviliškem bojišču so nacionalistični oddelki zavzeli nekaj ozemlja, zlasti v smeri proti Andijaru vzdolž reke Guadalquivir. Na tem odseku so se republikanci le slabo branili, čeprav jih je podpirala brigada mednarodnih prostovoljcev. Nacionalistične čete so zavzele tudi Buarenso in Montoro, ki ležita sredi polji med Corduo in Andijaro. Tako so postali gospodarji tudi gorovja Sierra Morene, katerega naziv predstavlja nepremagljivo postojanko v pokrajini Ciudad Real. Republikanska vojska, ki se sedaj pripravlja na protiofenzivo, bo le težko pregnala nacionaliste z njihovih gorskih postojank.

Slovenska pesem glasnik slovenstva na Koroškem

Jezerško, 26. decembra. Zvečer pred praznikom se je pojavil na Jezerškem vrhu lepak, ki je oznanjal, da pride koroški Slovenci dva pevska nastopa, enega v Žitari vsi (na Štefanovo), drugega v Železni Kapli (včeraj v nedeljo). Plakat so v noči prilipili na Virnikovo gostilno na Jezerškem vrhu, g. Virnik pa ga je prenesel na Jezerško ter ga ob polnočnici nabil pred župno cerkev. Ta plakat je povzročil, da se je k omenjenima pevskega prireditelja odpravila tudi skupina Jezerčanov. Ob prihodu v Žitavo vas so doživeli Jezerčani pravo iznenadenje: Rutarjeva dvorana je bila nabito polna, tako da je moralo mnogo ljudi ostati zunaj in od tam poslušati ubrano petje pevskih zborov iz Podjunske doline.

Človek, ki dalj časa ne obišče Koroške, se sploh ne more ob takih prilikah prav uživati: pesem ki je stoletja ohranjala koroški slovenski rod, doni danes še z isto ali še večjo melodijo po slovenskih vaseh. To dokazujejo tudi nastopi, kakoršen je bil v Žitari veseli in v Železni kapli. Pod vodstvom Hartmanovega Folteja iz Libuže so najprej združeni pevski zbori zapeli večno lepo «Nimur čez izar», nakar so se vrnili na odru drug za drugim podeželski pevski zbori iz vseh Podjunske doline. Vmes pa je spregovoril pozdravno besedo tajnik celovške Prosvetne zveze g. Vinko Zwitter, ki je v naravnost poetično zasnovanem govoru opozoril na melodijo slovenske pesmi, ki naj še naprej prihaja v slihernu slovensko vas in združuje slovenski živelj. Gospod Zwitter je s svojimi priprostitimi, a tem bolj zanosnimi besedami razglabljal množico, na katero je napravil ta govor globok vtis. Zvrstilo se je zopet nekaj pevskih točk, nakar je spregovoril poslušalec prof. Fischer iz Beljaka.

Tudi g. Fischer je govoril ljudem iz srca: mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! To je božična poslanica Mir, podlaga vsakega zdravega kulturnega razvoja mir, predpogoj urejenega kulturnega in socialnega življenja, mir — predpogoj vsakega narodnega obstanka. Mi Slovenci ne zahtevamo tukaj nobenih pred-

Schuschnigg zapira kljukarje

Pred novimi notranjimi napetostmi v Avstriji

Dunaj, 27. decembra. TG. Znano je, da je prišlo nedavno pri sebi ministrskega sveta do burnih prizorov, ko so nekateri «nacionalistični» ministri (med njimi minister Horstenau) zahtevali, da se narodni socialisti izpuste iz koncentracijskih taborišč, a je temu ugovarjal kancler Schuschnigg. Hitlerjevci so na to razvili po vsej državi silno agitacijo ter so pri tej priložnosti tudi pobirali prispevke za pomožni sklad za politične aretirance. Uspeh je bil presenetljiv. Nabrali so zelo visoke zneske v denarju, ki se je kar vsipal od vseh strani, a tudi mnogo daril v blagu. Policijske oblasti so

dobile nalog, da napravijo temu konec ter so nabrana darila zaplenile in vsako nadaljnje nabiranje prepovedale. Istočasno je policija napravila tudi mnogo hišnih preiskav in je aretirala nad dva tisoč ljudi hitlerjevskega mišljenja. V Gradcu jih je bilo zaprtih 500, v Celovcu 400, na Dunaju 800. Nabrani zneski so bili razdeljeni med reveže v obliki božičnic. Zvezni kancler Schuschnigg pa je v uradni «Reichspost» poslal na ves avstrijski narod resen opomin, naj se ogiblje političnih struj, ki hujkajo k protizakonitemu in neavstrijskemu delovanju.

Predsednik vlade v Romuniji Lov in politika

Belgrad, 27. decembra. AA. V petek zvečer je ministriški predsednik in zunanji minister dr. Stojadinović odpotoval v Romunijo, kamor ga je povabil romunski ministriški predsednik Tarescu, da se udeleži lova, ki je pripravljen na romunsko-jugoslovanski meji. Ministrskega predsednika bo za časa odsotnosti nadomestoval notranji minister dr. Anton Korošec. V Temešvaru so dr. Milana Stojadinovića pozdravili Tarescu, zunanji minister Anton Tarescu ter drugi odličniki. Včeraj so se vsi udeležili lova, današnji dan pa je bil posvečen političnim razgovorom, pri katerih je romunski zunanji minister poročal o svojih obiskih v Varšavi in v Parizu, jugoslovanski ministriški predsednik pa o svojih pogledih na razna mednarodnopolitična vprašanja.

Temešvar, 27. dec. e. Danes je imel ministriški predsednik dr. Stojadinović daljši razgovor z ministriškim predsednikom Tarescom. Takoj nato je dr. Stojadinović sprejel odpravnik poslov francoskega poslanstva v Bukarešti Jeana Paula Bencourja in nato še francoskega vojnega atašeya v Bukarešti. Nato pa je sprejel še angleškega poslanika v Bukarešti.

Čeprav prihod jugoslovanskega ministriškega predsednika in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića ni bil napovedan, so ga vendar vzdolž vse železniške proge v Romuniji sprejemale mase ljudstva z velikim navdušenjem. Na posameznih postajah so bile tudi godbe, ki so igralo himni obeh zavzojenih držav, ko je vlak z jugoslov. ministriškim predsednikom vozil mimo njih.

Dr. Niko Mirošević naš novi vatikanski poslanik

Belgrad, 27. dec. m. Po sorazmerno dolgi dobi je naše poslanništvo pri Vatikanu, ki je bilo po smrti poslanika Simiča izpraznjeno, dobilo novega titularja. Z ukazom kraljevskega namestnika je bil nameščen na to mesto imenovan dr. Niko Mirošević-Sorgo, dosedaj svetnik v zunanjem mi-

Rdeča poročila

Madrid, 27. decembra. AA. Vojno ministrstvo je objavilo po radiu naslednje uradno poročilo o položaju na posameznih bojiščih: Pri Guadajalari je več nacionalističnih vojakov prestopilo na našo stran in so izjavili, da je nastala v nacionalistični vojski demoralizacija. Nacionalistično topništvo je bombardiralo cesto, ki vodi v Arason, vendar ni napravilo nobene škode. Južno od reke Taje je prestopil na našo stran neki nacionalistični podčastnik s štirimi vojaki, bili so v zelo bednem stanju. Prišli so iz Toleda in pripovedovali so, da bi mnogo Francoevih vojakov rado prestopilo na stran republikancev, da pa so pod strogim nadzorstvom. Na madridskem bojišču je vladal večerj poplun mir. Šele ob 17 so se oglasile nacionalistične strojnice na Casi del Campu in pri Puelu. Odgovorilo jim je naše topništvo, ki je bombardiralo nasprotnikove postojanke.

nistrstvu v Belgradu. Dr. Mirošević je v naši diplomaciji znana osebnost. Star je sedaj 51 let in je rodom iz Dubrovnika, kjer je končal srednješolske študije, medtem ko je študiral in končal pravne študije v Pragi. Dr. Mirošević je bil dalje časa tudi naš generalni konzul v Celovcu in je našim koroškim Slovincem izkazal nešteto dobrot, ker je njihove pravice znal braniti z neverjetnim, Dubrovčanom prirojenim taktom tako, da so ga avstrijske oblasti navzlic vsemu visoko spoštovale in njegovim posredovanjem skoraj vedno in hitro ustregle. Bil je eden med redkimi diplomati, ki so koroški problem ne samo poznali, marveč ga tudi s stališča naše zunanje politike pravilno vrednotili, za kar pričajo temeljita poročila in študije, ki jih je stavil na razpolago svojim predstojnikom. Novi poslanik pri Vatikanu ima vse potrebne kvalifikacije srca in duha, da bo to zelo važno in delikatno službo opravljal z velikim uspehom v duhu prijateljstva, ki vlada med Jugoslavijo in sveto stolico.

Vlada za zimsko pomoč

Belgrad, 27. dec. m. Te dni je imel sejo akcijski odbor za zimsko pomoč, ki mu predseduje Nj. kr. Vis. knezinja Olga. Tej seji je prisostvoval tudi predsednik kr. vlade dr. Stojadinović in minister za socialno politiko in narodno zdravje Dragiša Cvetković. Ob tej priliki je bilo sklenjeno, da se bo z ozirom na vedno večje potrebe brezposelnih v državi izdala posebna uredba o organiziranju zimске pomoči za brezposelne v vseh večjih mestih v državi. Iz sredstev tega fonda ter iz sredstev ministrstva za socialno politiko se bodo tudi gradila delavska stanovanja v večjih mestih. V zvezi s to uredbo je minister Cvetković večerj sprejel tudi časnike ter je med drugim izjavil, da bo ta uredba aplikirala na vsakogar, ki je v državi zaposlen, bodisi v privatni ali državni službi, da letno odda za siromašne in brezposelne svoj enodnevni zaslužek. Ta enodnevni zaslužek se bo dajal v dveh obrokih. Prvi obrok se bo plačal 1. julija, drugi pa 1. januarja. Minister Cvetković smatra, da bo na ta način zbral kredit okrog 50 milijonov Din, ki se bo vsako leto razdelil med brezposelne in pomoči potrebne. Ker bodo sredstva tega fonda narasla iz leta v leto, se bodo iz njega gradila tudi razna zavetišča za vzgojo siromašnih otrok.

Pred uredbo o najnižjih delavskih mezdah

Belgrad, 27. dec. m. V zvezi s sklepom kr. vlade, da se bo v najkrajšem času izdala uredba o minimalnih delavskih mezdah, je imel svojo sejo odbor tukajšnje inženjerske zbornice, ki je med drugim sklenil, da bi se povečanje mezde nikakor ne smelo dovoliti v prihodnjem letu. Če bi se pa ugotovilo, da bi se morale ponekod delavske mezde povečati, se bodo inženjerske zbornice zavzele za to, da bi to breme ne padlo samo v škodo gradbenih podjetij. Zato pa naj uredba o minimalnih mezdah predvideva možnost ter obveznost, da vsa gradbena podjetja sklenejo kolektivne pogodbe.

Božič v Belgradu

Belgrad, 27. dec. m. Tudi letos so božične praznike proslavili belgradski katoliki zelo slovesno. V vseh katoliških cerkvah so bile polnočne. Cerkve so bile tako o polnoči kakor tudi naslednjega dne nabito polne vernikov, zlasti cerkev v Krunski ulici je bila prepolna in videlo se je ponovno, da ne zadostuje potrebam. Službi božji v tej cerkvi je prisostvoval tudi kr. namestnik dr. Ivo Perović z družino.

Za časa katoliških božičnih praznikov je vladalo tukaj pravo politično zatišje. Večina ministrov je odpotovala na svoje domove. Iz Belgrada pa je odpotoval v Romunijo v bližnjo okolico Rešice, ki leži v bližini jugoslov.-romunske meje tudi ministriški predsednik in zunanji minister dr. Milan Stojadinović.

Belgrad, 27. decembra. AA. Na dvoru je bil danes zelo svečano proslavljen materinski praznik. Svečanost se je vršila v starem dvoru. Popoldne ob 15 se je pred veliki dvorni dvorani zbrala povabljena deca obeh spolov. Iz vsake banovine so bili povabljeni po trije najsiromašnejši otroci, ki so hkratu tudi najboljši učenci. Prišli so tudi najsiromašnejši in najboljši učenci iz vseh osnovnih šol v Belgradu in Zemunu. Učenci iz posameznih banovin so bili zadnje v Belgradu gostje svojih tukajšnjih tovarišev, katerim so se za gostoljubje oddolžili tako, da so jih povabili s seboj na dvorsko svečanost. Točno ob 15 so vstopili v veliko dvorsko dvorano, burno pozdravljeni od prisotne dece Nj. Vel. kralj Peter, Nj. Vel. kraljica Marija, Nj. kr. Vis. knezinja Olga, Nj. Vis. Tomislav in Andrej, Nj. Vis. knezinja Aleksander in Nikola v spremstvu prvega adjutanta Nj. Vel. kraljeve generala Hrističa, adjutanta Nj. Vel. kraljeve polkovnika Pogačnika ter dvorskih dam ga. Hadžifeva in Lozaničeva in gđe. Mirke Gručeve. Svečanosti je prisostvoval tudi guverner Nj. Vel. kralja Jeremija Živanović. Kraljevi dom je otrokom priredil prigrizek.

General Milan Tucaković umrl

Belgrad, 27. decembra. m. Tukaj je umrl armijski general v p. Milan Tucaković po daljši boleznici. Pokojni general se je rodil v Kragujevcu leta 1871 in se je odlikoval v balkanskih vojnah in v svetovni vojni. Že leta 1923 je bil imenovan za armijskega generala, a je bil kmalu potem v pokojen. Služboval je med drugim tudi v Zagrebu kot poveljnik savske divizije in tri leta kot poveljnik armade.

Znižane vozne

Belgrad, 26. decembra. AA. Prometni minister je dovolil za polovico znižane cene na železnihah vsem udeležencem skupščine udruženja gluhomih, ki bo v Belgradu 10. januarja 1937. ter udeležencem državnih prvenstvenih tekem v alpski kombinaciji, ki se bodo vršile 16. in 17. januarja 1937 v Mrkopolju.

Ustanovni občni zbor Zupanske zveze v Ljubljani

Zupanska zveza, ki je bila ustanovljena leta 1931 in v kateri so bili vključeni JNSarski župani, je po volitvah v oktobru in decembru zgu- bila skoraj vse svoje člane. Ljudstvo je postavilo na čelo naših občin moše ljudskega zupanja in Zupanska zveza je ostala brez odbora in brez članov, zato sveda nima pogojev za obstoj in je bila razpuščena.

Župani, izvoljeni pri zadnjih svobodnih volitvah na listah JRZ, so sestavili za ustanovitve nove »Zupanske zveze v Ljubljani« pripravljalni odbor, ki mu načeljuje največji župan g. Naude Novak. Pripravljalni odbor je nekoliko izprobenil dosedanja pravila Zupanske zveze in jih predložil banki upravi, ki jih je potrdila in pod št. 31.314 dovolila ustanoviti občni zbor, ki bo 29. decembra ob 10 dopoldne v Rokodolskem domu v Ljubljani, kjer bodo naši župani izvolili odbor nove Zupanske zveze in mu zahtevali smernice za uspešno delovanje v korist ljudstva in države.

Novi grobovi

† V Ljubljani je večeraj zjutraj umrl gospod Skander Valentin, posestnik in trgovec. Pogreb bo v torek ob 3 popoldne iz hiše žalosti Spod. Siška, Celovška cesta 79, na pokopališču v Dravljah. Naj mu sveti večna luč! Žalujemo naše iskreno so- žalje!

† Gornja Radgona. Na praznik sv. Stefana je umrl v Črešnjicah posestnik Franc Kovačič. Bil je oče gimnazij. profesorja verouka g. Petra Kovačiča v Celju. Blagi pokojnik je bil zgleden katoličan. Živel je delu in molitvi. V javnosti se ni pokazal, ves se je žrtvoval le za svojo družino. Mlajši sin Alojzij bo prav letos posvečen v du- hovnika. Naj v miru počiva!

† V Turnišču je pred božičnim praznikom umrl »Slovenec« dolgoletni naročnik gostilničar g. Stefan Balažič v starosti 49 let, v 28. letu srečnega zakonskega življenja. Zapušča žalujočo vdovo in hčerko. N. p. v. m.!

Drobne vesti

— Poroka. V nedeljo sta se poročila gđ. Anica A v belj iz ugledne Avbljeve družine v Toma- čevem in g. Jože Vrhovec, znani in agilni pro- svetni delavec. Novporočencema želimo obilno božjega blagoslova.

— V Službenem listu kralj. banske uprave dravske banovine od 23. t. n. so objavljene izpre- membe in dopolnitve »naredbe o preskrbovanju ne- zaposlenih delavcev in nameštencev«, dalje »Izpre- memba krajevne naziva oddelka glavne ljubljanske carinarnice »Jezersko« v »Jezerski vrh«, »Tečaj drž. vrednostnih papirjev ob prevzemanju za varščin«, »Odlomba o vzpostavitvi nakazniškega prometa z Madžarsko«, »Razglas o preklicu raz- pisa za volitve občinskega odbora za občini Do- bova in Kapelce«, »Popravek v navodilih za podel- jevanje prispevkov za sadjarske nabave in zgrad- bec in »Objava lekarniške zbornice: pravila, po katerih se naj ravna vsi lekarniki, zdravniki in veterinarji, ko predpisujejo in oddajajo zdravila in zbirajo zanje plačilo.

— Mesto cvetja dragi sinahi in svakinji g. Josipini Knez — daruje za reveže Elizabetne kopernice M. Oz. družina Knezova 200. Din.
— Upraviteljstvo drž. II. deklške meščanske šole v Ljubljani izreka iskreno zahvalo kralj. ban- ski upravi, društvu »Dom in šola«, raznim tverd- kam in eploh vsem, ki so bodisi z denarjem ali z dobroti za tombolo, omogočili da je šola P. R. K. pri šolski božičnici obdarovala s toplo obleko in perilom in pecivom vseh 208 učenc.
— V počestitve spominja pokojne g. Josipi- ne Knezove daruje Vincencijevi konferenci C. M. župnije Kristina Cerkvena 100 Din.

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 27. decembra. Božični prazniki so bili letos, kar se tiče vre- mena, tako lepi, da stari ljudje zatrjujejo, da jih že najmanj pedeset let ni bilo takšnih. Res je na sveti večer in na božični dan bilo nekoliko megle le v mestu in v najbližji okolici, pa še to megle je pregnalo kmalu sonce, ki je posebno lepo si- jalo na dan sv. Stefana in pa danes, v nedeljo. Smučarjem se niso izpolnile njihove želje, ker je bil sneg le na visokih planinskih postojankah. Povsod drugod so bila tla zmrznjena, zrak je bil suh in mrzel, tako da si je marsikdo ozdravil svoj nahod. Po nekaterih krajih, zlasti na Dolenjskem, pa je sonce imelo celo tako moč, da je raztajalo zmrznjeno blato in da so ljudje mesto po snegu gazili po blatu. — Letos je na dan sv. Stefana močno oživela stara slovenska navada, da so ko- njereji in vozniki pripravili svoje konje sv. Stefa- nu. Kjer ima sv. Stefan svoje cerkve, tam so poklanjali voščene konjičke. Na takih krajih so se zbrali tudi vsi, ki se spoznajo na konje in ki imajo opravka z njimi. V Ljubljani je bilo prav živahno na dan sv. Stefana v Štepanji vasi.

Požar v Mestnem logu. Hudo delo so imeli mestni poklicni in prostovoljni gasilci v noči od svetega dne na praznik sv. Stefana. Goreti je namreč pričelo v hiši Lindičeve na cesti v Me- stni log. Hiša Lindičeve je bila trisobna. Hiša je bila lesena, toda ometana. Kako je požar nastal, ni znano. Gasilci so imeli mnogo napora, ker v bližini ni nobenega hidranta ter so morali vodo napeljati od daleč. V mrzli noči pa jim je voda zmrzovala celo v cevah. Gasilci so sicer požar za- dušili, niso pa mogli rešiti pohištva in pa lesenih sten hiše. Lindičeva trpi okoli 30.000 din škode, zavarovana pa je za majhno vsoto.

Smrt na sveti večer. Na sveti večer so našli v neki šupi v Siški znanega reveža Ivana Juhanta mrtvega. Juhant je star 65 let ter se je naj- rajše držal okoli mesarjev. Živel je od dobrote drugih ljudi ter je mnogo pretrpel. Na božič pa se ga je usmilil Bog in ga poklical k sebi.

Napad na mesarja Jesiha. Tik pred božičnimi prazniki, 23. decembra, je šel mesar g. Jesih iz Ljubljane nakupovat živino na Pijavo gorico. Tam se je srečal z nekim svojim bivšim mesarskim pomočnikom, ki ga je takoj napadel ter ga pobil z lopato na tla. Jesih je dobil nevarne poškodbe po vsem telesu. Napadalec je dal časa besnel nad svojim bivšim gospodarjem, nato pa zbehal. Tež- ko ranjenega Jesiha je prepeljal reševalni avto iz Ljubljane v splošno bolnišnico, kjer so ga zdravniki operirali. Do noči se je njegovo stanje toliko zboljšalo, da je izven nevarnosti. Napadalec so orožniki kmalu po napadu prijeli ter ga ukle- njenega pripeljali v Ljubljano in ga izročili okrožnemu sodišču. Napadalec je napadel g. Je- siha zaradi tega, ker ga je g. Jesih nekoč izročil oblasti zaradi dokazane tatvine.

Avto se je prekenul. Na dan sv. Stefana popoldne se je prekenul na Vodovodni cesti avto- mobil, s katerim se je vozil 24 letni elektromonter Ivan Potočnik. Avtomobil je precej poškodovan. Potočnik sam pa je dobil poškodbe na glavi, tako da je moral v bolnišnico.

Kaj sedaj?

Na zadnjem občnem zboru Jugoslovanske lahkootletške zveze je prišlo do popolnega razkola med „opozicijo“ in „vlado“

Razmere v vodstvu naše lahke atletike, ki se sicer lepo razvija po vsej državi, zlasti pa v naši ohi domovini, kjer imamo še dokaj pridnih in sposobnih delavcev, v zadnjem času niso ravno razveseljive. Vrhunec je doseglo nasprotstvo med sedanjim vodstvom in prejšnjo upravo na nedelj- skem občnem zboru, ko je opozicija zapustila zborov- nalni prostor po ostri in dolgočasni debati glede štirih klubov, katerim je bivši tajnik g. Frančič osporoval pravico glasovanja. Nasprotno pa je po- tem, ko je dosegla debata vrhunec razburkanih duhov na obeh straneh, naenkrat vstal g. Danilo Sanein ter predlagal, da se tudi šestim klubom opozicije, in med temi je bila tudi ljubljanska Ilirija, ne prizna pravica glasovanja. Njegov pred- log, ki je bil podkrepjen, dočim je g. Frančič svoj predlog tako dobro utemeljil, da je celo na- vzročil zastopnik policije to konstatiral. Ne bom se tu spuščal, v koliko je bil dejansko upravičen predlog g. Frančiča, pač pa je bilo brez dvoma nepravilno postopanje predsednika sedanje zvezi- ne uprave, ker ni dal na glasovanje prvega pred- laga, ampak je hotel oba združiti. Situacija je po- stajala čezdalje neznošnejša in opozicija je v znak protesta, češ, da je sedanja uprava kršila pravila, odšla.

Toda tega postopka pa ne smemo motriti sa- mo s stališča nedeljskega občnega zbora, ker je ozadje popolnoma drugo. Izven vsakega dvoma je, da je bil ta korak prav dobro premišljena taktič- na poteza opozicije, odnosno njenih voditeljev, da se izognejo blagajniškemu poročilu in poročilu re- vizorjev, ki je bilo popoldne v razpravi. Tiskano blagajniško poročilo, ki so ga prejeli še pred občnim zborom vsi klubi, je zlasti na slovenske klube, ne izvemši opozicijskih, jako neugodno vplivalo. Ko so potem člani odbora in revizorji sedanje uprave po podrobneje obrazložili in z doku- menti podprli svoja izjavljanja, je postalo postop- nje vodilnih osebnosti današnje opozicije še jas- nejše. Zneski, ki so bili uporabljeni za razna potovanja itd., so bili takega značaja, da bi jih bilo težko zagovarjati. Skratka, gospodarstvo prejšnje uprave zasluži najostrejšo kritiko in opozicijski klubi, pa naj si so še v takem nasprotstvu s se- danjo upravo, te odgovornosti ne bi mogli prevzeti nase. Zato so nekateri slovenski klubi striktno naročili svojim delegatom, da se v dani situaciji ne smejo eksponirati niti za eno, niti za drugo stran, kar so tudi povedali tako na sestankih obeh struj, kakor na občnem zboru samem.

Ne smemo pa na drugi strani prezreti pet- najstletnega dela, katerega je izvršilo prejšnje vodstvo, oziroma današnja opozicija. Delali so, de- lali veliko in kdor dosti dela, tudi lahko napravi nekaj napak. Tu mislim zlasti na tehnično stran in gotovih oseb pri prejšnji upravi se ne bi smelo mešati v gospodarsko plat delovanje stare uprave. Osebnna nasprotstva pa pri takih stvareh in pri tako važni zvezi, kakor jugoslovanska lahkootlet- ska, ne bi smela igrati tolikšne vloge, kakršno očividno so.

Pa tudi dvomesečno delovanje sedanje uprave ne more ostati brez ugovorov. Ker nočem delati nikomur krivice, moram takoj ugotoviti, da je mo-

ralo biti dvomesečno delo sedanje uprave skoraj bi rekel nadčloveško in ga tudi sedanja uprava v tolik- nem obsegu ne bi mogla vzdržati do prihodu- ulega rednega občnega zbora. Dokaz za njihovo ogromno delo so že dovolj tiskana poročila, ki smo jih prejeli, in pa potatki, s katerimi so nam po- stregli na občnem zboru samem. Kdor količjak pozna poslovanje kake zveze, osobito pa naše lahkootletške, ta mora priznati, koliko ogromnega dela je bilo s pripravami za ta občni zbor. Na drugi strani pa je tudi ta uprava — kakor sem rekel — delala napake, in sicer pri rigoroznem črtanju klubov. Nočem tega popošliti, brez dvoma pa velja to za one klube, katere je sprejel stari odbor v lanskem decembru, t. j. v tako zvani »mrtvi sezoni«. Ti klubi niso privedli v letu 1935 nobene prireditve, ker jo enostavno niso mogli, če so se šele osnovali. Pogreško je napravila edino stara uprava, ker jih je sprejela v decembru 1935, namestu šele s 1. januarjem 1936. Sedanja uprava jih je črtala iz seznama članstva ter jih pozvala, da se formalno prijavijo ponovno s 1. jan. 1936 samo zato, ker se je držala enostranskega besedila »se imadu črtati«, mesto da bi upoštevala vse okoliščine in ostale predpise pravilnika. Pravilen postopek sedanje uprave bi bil, da bi tem klubom sporočila, da jim časa pred 1. jan. 1936 ne prizna ter jih sprejme v članstvo s 1. jan. 1936, ne da bi jim bilo treba zato posebej prositi.

Nasprotstva so se poostriala.

Okoličija je za javnost in ministarstvo za te- lesno vzgojo izdala neko resolucijo, v kateri po- jasnjuje svoje stališče in postopek sedanje uprave na zadnjem občnem zboru. Umaknila se je samo z občnega zbora, ostane pa naprej v zvezi in hoče sodelovati za uspeh vse naše lahke atletike. Nedeljski občni zbor pa je izrekel prejšnji upravi razrešnico z ukorom, za blagajniški del poslovanja pa občni zbor ni priznal razrešnice. S tem se hoče prejšnjo upravo poklicati na zagovor.

Sedaj nastane vprašanje: Kaj bo napravilo ministarstvo za telesno vzgojo naroda, ki je bilo od obeh strani informirano, kakšno bo nadaljnje za- držanje opozicije in koliko opozicijskih klubov se bo z ozirom na slabo gospodarstvo prejšnje uprave še hotelo brezpogojno eksponirati zanjo in Slo- ž njo v boj čez drn in strn. Jasno je samo eno: Stanje kot je, zlasti če ostane opozicija kompaktna in vztraja pri svojih zahtevah, bo delo sedanje uprave zelo, zelo otežilo. Za slovenske klube bi bilo najbolje, da se ne prenatgajo in malo po- čakajo, da se razmere razčistijo. Nekateri so se odločili, da se ne bodo eksponirali niti za enega, niti za drugega. Trenutno je morda to še najbolje.

I. K—er.

Belgrad, 27. dec. n. Jugoslavija: reprezen- tancia Kragujeva 3:1 (1:1). Gole za Jugoslavijo sta dala Petrović dva, Zečević enega.

Rabat, 27. decembra. b. BSK : reprezentanca Rabata 5:0 (1:0).

Dunaj, 27. decembra. b. Herfor : Vienna 3:2 (2:0). Wacker : Red Star 6:1 (1:1).

Maribor med božičnimi prazniki

Mariborčani so božičevali ob krasnem vremenu, pa brez razburjivih dogodkov

Maribor, 27. decembra. Srečno, brez vsakega razburjivega dogodka, smo Mariborčani dočakali tretji in zadnji dan bo- žičnih praznikov. Bili so letos morda za spozna- nje bolj hrupni in razgibani, kakor prejšnja leta, kar pa je pripisati predvsem prelepemu vreme- nu, ki je čez dan zvalilo na svež zrak in toplo sonce še tako zagrizenega zapeljarka, tako da je bilo mesto in z njim vred vsa okolica nepre- stano živahno obljudeno, kakor veliko mravlji- šče. Drugače pa je potekal Božič v razpoloženju starih, lepih božičnih tradicij. Na sveti večer so bila svetišča pri polnočnicah nabasana. Prav tako je bilo na božični dan pri vseh vs. mašah ogrom- no ljudi. Saj grede na tak praznik kakor je bo- žič k maši celo tisti, ki drugače redkokdaj vidijo cerkev od znotraj. Posebno v stolnici je bil pri pontifikalni vs. maši, ki jo je opravil g. stolni prošt dr. Maksimilijan Vraber, tak naval, da prostrana cerkev ni mogla sprejeti vseh vernikov v svojo notranjost. Posebno vesel božič so imeli v Studencih, kjer je bila nova maša, katero je opravil mladi kapucin o. Rudolf Struel. Novomaš- nik je imel prvo svojo sv. daritev že ob polno- čnici, kar je privabilo v Studence ogromno sveta tudi iz Maribora. Slovenska nova sv. maša pa se je praznovala na božični dan ob 9 uri dopoldne. Studenčani so svojega novomašnika prav primer- no počastili. — Razočaranje je priredil letošnji božič smučarjem. Videli smo sicer na ulicah ne- kaj rogovilarjev, ki so se odpeljali z mestnimi avtobusi na Pohorje, velik avtobus je z njimi krenil tudi na Koroško na slovite terene pri Kanzelshöhe nad Osojskim jezerom, nekaj je pri- šlo k nam tudi Zagrebčanov, toda nikjer se ne hvalijo s posebno dobro smuko in tako je večina prijateljev belega športa ostala doma ter prebila praznike v mestu. Opazilo se je to zlasti ob ve- čerih na promenadi in potem v kavarnah in osta- lih lokalih, ki so bili vse tri dni nabito polni. Najbolj živahno je bilo po lokalih pač na Stefa- novo, ko so mnogi mariborski Stefanini in Stefice praznovali svoje godove. Pa tudi noči, ko so pri- šli na vrsto Janeži, je bilo prav razgibano. Po- znala pa se je danes že pri vseh ljudeh nekaka utrujenost, ki jo prinese s seboj tridnevno praz- novanje in si je že večina skoraj želela, da bi prazniki minili ter bi se zopet začeli delavniki s svojim rednim življenjem, katerega smo vsi bolj navajeni, kot praznovanja.

Zetev smrti je bila v Mariboru med prazniki obilna. V Gubčevi ulici na Pohorju je umrla 50 letna zasebnica Marija Brunčič, na Koroški 31 je ugrabila bela žena soprogo železničarja 54 letno Marijo Pongračič, v bolnišnici je umrla 34 letna tkalka Marija Popenko, v Slovenski ulici 40 za- sebnik, 79 letni Ivan Klančnik, v bolnišnici je po- kčila smrt 60 letnega tesarskega mojstra Alojza Pismanika in 37 letno sedlarjevo soprogo Francisko Plošček. — Svetila jim večna luč.

Avtomobil izruval hidrant. Nevarna nezgo- da se je pripetila na Stefanovo zvečer na vogalu Frankopanske in Valvazorjeve ulice. Po Franko- panski ulici je pridrvel z veliko naglico osebni avto ter z vso silo zavil v Valvazorjevo ulico, tako da je nekaj časa celo drvel po hodniku ter ogro- žal nekatero pasante. Pri tem pa je zadel avto v hidrant ter ga gladko odlonil pri tleh. V ogrom- nem curku je šnila voda vsajku ter prepjavila celo ulico, dokler uslužbenci vodovoda niso usta-

Objava

Podpisana Dobnikar Do- ra, posestnica v Dravljah, preklucujem, kar sem o g. Omeju Vinku, pekarju iz Zleb 27, slabega go- vorila in se zahvaljujem, da je odstopil od tožbe. — Dobnikar Dora. (o)

Službo kuharice

ali gospodinje z daljšo skušnjo, vajena vsakega dela, varčna in poštena, išče samska ženska sred- njih let, najraje v kakem župniškem Poudbe upra- vi Slovenca pod: »Varč- na« št. 287. (a)

Zastopnik

prvorazreden, za mesto Ljubljana, ki je dobro vpeljan pri trditvah za engros in detajlno prodajo tekstilne in galanterijs- ke stroke, se sprejme. V poštev samo resne ose- be. Naslov v upravi Slo- vena pod št. 286. (b)

Priporočja se

za razne trgovske, banč- ne in kreditne posle.

za nakup in pro- dajo hran. knjžic

vrednostnih papirjev, kre- dita na hranilne knjžice, razne kompenzacije, na- kupe plačila in prodaje, ter jameži za najkulant- in vestno posredovanje. AL. PLANINSEK trg. agentura za bančne in kreditne posle. Ljub- ljana, Beethova nova 9, 14, I. nadstr. — Telef. 35 10.

Zdravnik:
Kašljajte!
Bolnik:
Ne morem, gospod,
pravkar sem pojedel

Bonbon
BONBON

PROIZVOD: UNION, ZAGREB

Reševalcem velike bo- žične nagradne križanice

V križanko se je vrinilo nekaj napak, ki naj jih reševalci blagovoljno popravijo: V vodoravno vrsto, ki je zaznamovana s št. 72; postavi (za št. 73) pomoloma izpadli znak za prazno. Prav tako vstavi tak znak v tretji prazni prostor v vodoravni vrsti 259 in pred št. 219 (vodoravno). V št. 120 navpično popravi: znano letovišarsko mesto na Hvaru. Št. 123 navpično se pravilno gla- si zaporednost. Št. 241 navpično vpiši sn.

Huda nesreča po polnočnici

Lepo zvonjenje je spremljalo farane v Stra- njah, ko so prihajali k polnočnici. Cerkev je bila nabito polna in verniki so bili zatopljeni v jo- božno molitev. V cerkvenem stolpu je tudi urgo- lelo fantov in mlajših mož, ki so se menjavali pri zvonjenju. Med njimi sta bila tudi Arnež Janoz in Spruk France, ki sta hotela konec polnočnice naznaniti s strelom. V kamnolomu inž. Dedeka, kjer je bil Arnež uslužben, je dobil dinamon pa- trono, ki mu je pred kratkim pri razstreljevanju skalovja odpravljala in jo je hotel prihraniti za božični večer. Z njim je bil Spruk France, ki mu je pri tem delu pomagal Arnež se patrono ope- nil s kratko vžgalno vrvico. Sledil je konec polnočnice, začelo je zopet zvoniti, Spruk pa je zažgal vžgalno vrvico patrone, katero je držal v roki Arnež in jo hotel vreči skozi okno zvoni- ka. V naslednjem hipu je opazil, da ljudje že prihajajo iz cerkve, ter se obrnil z vso naglico k drugemu oknu, skozi katero bi odvrzel patro- no. Med zamahom z desno roko, v kateri je držal patrono, je sledila silna detonacija in Arnežu je že v tem odrtolgo desno roko v zapustju. Spruku Francu pa je izbito levo oko ter mu silno po- škodovalo glavo, da se je takoj onesvestil, dočim je bil Arnež še toliko prisoten, da je še sam prišel iz zvonika. Kmalu se je tudi on onesvestil, nakar so ga odnesli v gostilno Rode. Zelo ne- varno je stanje Špruka, ki v slučaju nastalih kom- plikacij lahko izgubi še drugo oko in lahko tudi življenje. Na kraj nesreče je prispel okrajni zdrav- nadzornik g. dr. Polec Julij iz Kamnika, ki je ponosročencema nudil prvo pomoč in odredil takojšen prevoz v ljubljansko Splošno bolnišnico.

Moskva, 27. dec. b. Stirim sovjetskim ledo- lomilcem se je posrečilo rešiti posadko z leda- lomica »Sibirijakova«, ki je zamrznil v sever- nem Arktičnem morju. Usoda same ladje je zapечатena.

✚ Potrfti javljamo, da je dne 26. dec. ob pol 4 popoldne po dolgi bo- lezni za vedno zatisnila oči naša nesrečna hčerka

Anica Srebrnič

absolventka višje obrt. šole v Beogradu v 25. letu starosti. Pogreb rajne bo v ponedeljek ob 2 popoldne iz Splošne bolnišnice k Sv. Križu.

Ljubljana, 27. decembra 1936.

Zalujoci: Frane Srebrnič, učitelj v pok., oče, Ana, mati, Slavko, brat in ostalo sorodstvo.

PHILIPS RADIO

PHILIPS RADIO

Za novo leto
za malo denarja čar za vso družino

Mali prvovrstni PHILIPS RADIO za Din 96.—. 5 cevni Super, zadnja beseda radiofonije — Din 193.— mesečno dobite pri

A. Suttner
Ljubljana, Aleksandrova c. 6, tel. 34-70

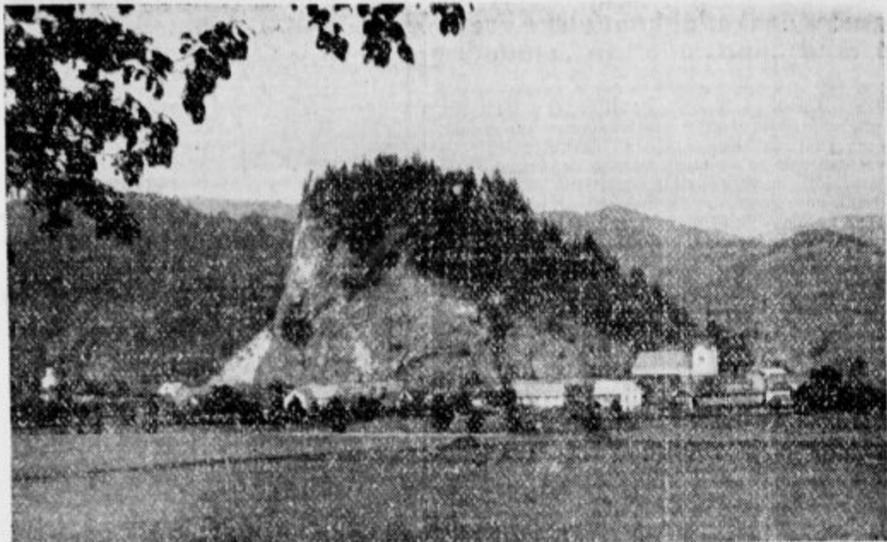
PHILIPS RADIO

Družabnika-co
kapitalom od 100 do 500.000 Din sprejme novo rentabilno podjetje. — Cenj ponudbe na upravo »Slovenec« pod št. 284. (a)

Dekle
mlado in pošteno, z de- žele, ki zna dobro raču- nati, dobi takoj stalno in dobro službo za prodajo sadja v veži. Miklošičeva cesta 14. (b)

Na češkoslovaškem že nekaj časa preizkusajo, da bi s svojjo stekla tla- kovali ceste. Po grških podatkih iz davnih časov vemo, da je flavta (piščalka) prvo glasbilo sveta.

700 let Grebinjskega Kloštra

Grebinj

Marsikdo ga ne pozna, Grebinjskega Kloštra. Saj je tudi brez pomena za kulturo in politiko — dandanes vsaj. In drugače — neznatno selo, niti vas mu ne moremo reči. Tri ali štiri prtilične bajtice s pridnimi prebivalci in teman vlažen hlevček zraven, to je vse. In niti to ni več Klošter, marveč Spodnja Kneža. Prostorno dvorišče in star vodnjak, sredi njega v senci košatih kostanjev močno dvonadstropno poslopje, nekoliko zanemarejeno, spojeno v eno z veliko, krasno cerkvijo in tik zraven z drugo, manjšo z zvonikom sredi priprostelega kmečkega pokopališča — to je Grebinjski Klošter.

Deloma je razvalina. Zupnik hiti v vsakem dežju mašit preperelo streho. Zid okoli sadovnjaka se krusi in v drugem nadstropju gnezdijo vrabci ter vise netopirji. In kdor prislunke pazno in zbrano, začuje sredi te romantike lahno očitajočo, plaho in otožno pesem davnih dni, lepših dni, ki o njih sreči in bogastvu pritaženo sušlja rumeno listje enajstih večnih jagjedov ob hudourniku.

Tak je danes Klošter, star 700 let. Vsaj temelji so tako stari. Cerkev z zvonikom pa je še starejša. Kajti le-ta je že stala, manjša seveda, ko je dne 5. aprisa 1236 leta selenil bamberski škof Ekbert postaviti na tem mestu samostan. »Za dušni blagor mojega brata Henrika«, je zapisal. Ustanovo pa je izročil očetom Premonstratom iz frankovskega samostana Vescera, ki so v 36 letih zgradili samostan in cerkev, posvečeno sv. Norbertu, ustanovitelju svojega reda.

Ljudje so bili veseli belih očetov, grajščaki so jih prijazno sprejeli. Verovali so namreč v večnost. Da bi pa jim bilo tamkaj dobro, so se kar izprva že pripravili svetim možem v poobno molitve. Ustanova je sledila ustanovi: posestvi, vinogradi, njive in travniki in še denar — za slovesna opravila, obletnice, osmine in pogrebe. Grof Ulrik Vovbrski jim je podaril celo toliko, da je veljal za drugega ustanovitelja samostana.

Ti menihi res niso bili imoviti. A bili so dobri, pobožni in varčni. Zato jim je škof-ustanovitelj izročil leta 1280 še ubožnico sv. Katarine pri Beljaku.

Papež in cesar sta jim bila naklonjena. Bili so kmetom in tlačanom mili gospodarji, šteli so jih pred nasiljem grajških terjancev. Na njihovem delu je bil božji blagoslov.

Za zlati dnevi sloge in procvita niso bili večni. Reformacija, verski razkol, ki ga je povzročil Martin Luther, se je nujno pojavil tudi v tem najmirnejšem kottičku avstrijskih dežel. Jaeno, da si je osvojil tudi marsikaterega meniha, saj je bil menih tudi njegov oče. Tako je v tem času tudi v Grebinjskem Kloštru trpel samostanski red, kajti pokorščino so obsodili na smrt, zavrgli pravost in čednost. Kaj čuda, da je v takih razmerah propadlo tudi gospodarstvo.

V tem času je bil samostan zrel za razpust. In res je papež ugodil prošnji nadvojvode Ferdinanda ter leta 1601 razpustil samostan, da bi ga izročil očetom jezuitom, katere je nadvojvoda poklical v deželo. Le zaradi ostrega ugovora bamberskega škofa je bil ta ukrep razveljavljen. — Vneti in odločni prošnje so samostan pravno in gospodarsko spet dvignili ter mu pomagali do prvotnega ugleda.

Se dva dogodka sta Klošter usodno zadela, da mu je bilo umreti. Leta 1648 je ogenj uničil četrti del pohištva. Usodnejši pa je bil drugi. Sredi skrivnostnega božičnega miru, sredi čistega, svetlega

veselja odrešene fare se je zgodilo, da je požar upepelil cel samostan. To je bilo 27. decembra 1750. Postavili so novega. Komaj pa je bil dozdani, se je njegov lastnik škof famberski pogodil s cesarico Marijo Terezijo ter ga ji prodal (1759). Nihče tedaj ni slutil usodnosti tega koraka. Toda še isti rod je gledal druge del žaložne: cesar Jozef II. je 19. maja 1786 leta razpustil Klošter. Razen njega pa očetje Premonstrati niso imeli več samostana v notranji Avstriji. Menihom so dali pokojnino, zadnjega prošta Bogomira III. Mayerhoferja pa so poslali v Celovec za vodjo bogoslovnega semenišča.

Odtlej je Klošter razpuščen. To mu je še ostalo: Veličastno Marijino svetišče s prelepim plastičnim pročeljem, napol razpadene celice po mračnih notdnikih in vsepovod samostanska tišina, ki jo zdaj pa zdaj prijetno prekine nagel ženski korak.

Ob svetih časih pa, kakor da bi se zbirali rajni beli očetje, zaživi ves osamljeni Klošter. Tedaj je silno lepo okoli njega in v njem: kadar se snide vsa fara in kadar pridejo mnogi zapet Klošterski Mariji Pomočnici. (Kor. Slovenec.)

Koroške vesti

Duhovniške vesti. Včeraj je v Rožku daroval novo sv. mašo frančiškan p. Bertrand Katnik, ki ga je preteklo nedeljo v Ljubljani posvetil škof g. dr. Rožman. Domača župnija je pripravila svojemu rojaku lepo, pristrčno slavo, katerega so se udeležili v izredno velikem številu ljudje od blizu in daleč. — Provizor Jože Komar je prestavljen v St. Jurij na Vinogradih.

Bivši župan v železni Kapli Franc Haderlap, je, kakor poročajo listi, zaprt v Moskvi.

V Rutah pri Zg. Trusnjah so pokopali 82 letno Kovačevo mater. Rajnica je bila dobra žena, pridna gospodinja in zavedna Slovenka. Dva dni prej so pa položili v grob 72-letnega Klobasovega očeta Petra. — Naj v miru počivata!

Radečkega veteran umrl. V Podgradu je umrl Valentin Božič, po domače Hrebelnik. Rojen 1840, je vstopil leta 1860 v vojaško službo in se leta 1866 udeležil pod generalom Radeckim pohoda na Lasko. Kljub 96 letom je bil še čil in je do zadnjega bral brez ocal. Naj mu sveti večna luč!

Srebrni zaklad biv. abesinskega cesarja so v Londonu na javni dražbi prodali

Matko Jože:

Sprehodi po Koroškem

Da sem zadostil želji avstrijske oblasti, sem se zjutraj udeležil sv. maše za pokojnim kanclerjem Dolfusom. V cerkvi je bila poleg nekaj starih ženic še vsa ljudsko-šolska mladina in ves višji avstrijski državni aparat z županom na čelu. Po končani žalni sv. maši je iz ust otrok zadonela pesem v slavo ranjkega »Dolfuside« nazvana. Ljudstvo, ki je bilo navzoče je poslušalo stoji, če tudi ni strogo obvezno, vsaj zame ni bilo, ko sem sedel in spal. Po končanih ceremonijah je smela šolska mladina prost dan, kajti v Avstriji je še sedaj šola do 30. avgusta. Prosto pa imajo ves september in oktober, to pa na željo kmetov, ker morajo otroci pomagati doma pri delu, predvsem morajo sedaj pasti živino. Zastopniki raznih korporacij pa so šli v bližnjo gostilno, seveda nemščursko, na sedmino.

Ker me je mikalo, na poizkusim, kakšne so železnice v tej deželi, sva šla na bližnjo postajo in kupila vozno karto do Celovca. Za to pot 8 km sva plačala 1 S. t. j. približno 10 din. Zelo so drage. Pa tudi dosti hitreje od slavnega Kamničana niso. Vozil sem se skupno z nekim stariim očencem, ki mi na razna vprašanja ni hotel drugega odgovoriti, kot da »vsak gre samo enkrat na led«.

Celovec, glavno mesto Koroške, je veliko mesto, vendar manjše kot Ljubljana. Ima približno 28.000 prebivalcev. Ogledal sem si razne znamenitosti, predvsem muzej, ki hrani nebroj draguljev slovenskega življenja. Takoj pri vходу stoji knežji kamen, ki je narejen iz ostankov mar-

morja, razvalin mesta Veruma. To mesto je baje stalo nekoč na Gosposvetnem polju, kjer je danes Gospa sveta. Na nasprotni strani muzeja je velik botaničen vrt, kjer vidiš vse vrste cvetlice, od navadne marjetice do najlepših dalij in vrtnice. Znamenita je tudi znana slika »Trpečega« v glavnem oltarju župne cerkve. Ogledal sem si veliko vojašnico, kjer so letos nastanjeni prvi regruti. Tod je bila nekdanj cerkev, katero so zidali protestantje l. 1578—1593. Pozneje l. 1604 pa so jo prevzeli jezuiti in jo prezidali v samostan. Mesto ima nebroj spomenikov. Znamenit in veličasten je znanj iz l. 1636 na Novem trgu, potem spomenik padlim junakom in nešteto drugih. Utrujena od dolgega pohajkovanja sva zavila po »St. Veiterstrasse«, ko prideva do hiše, kjer »Bog ven roko molit« z napisom »Dalmatinerkellere«, se malo spogledava in že vstopiva v prijazno sobo ter naročiva čisto po kranjsko pol litra dalmatince. Prijazen Dalmatincec nama prinese res pol litra vina, ki pa nikakor ni bil podoben dalmatince, katerega dobiš v Ljubljani že za 8 din. Tu pa stane liter 2 S (20 din). Povem mu, da sem ljubljanečan in da poznam naša vina. Takoj se začne opravičevati, naj ne zameriva, da je to samo kupčija. Hitro je skliceval svojko družino, ki je bila vsa srečna, da je zopet enkrat govorila v domačem jeziku. Dolgo smo kramljali ob kozarec izbranega vina, ki ga ima samo za posebne goste. Nazadnje naju še povabi, naj prideva k njemu na kosilo in večerjo. Tega pa se nisva hotela nič braniti, ker so najine denarnice že hudo hujšale. Ko je legel mrak na zemljo in so se po mestu začele prižigati svetilke, so bile vse ulice polne ljudstva. Ljudje so hiteli pred deželno hišo, kjer je stal

Angleški glas

Londonski tednik »Great Britain and East« objavlja v eni zadnjih številčk članek svojega belgrajskega dopisnika, v katerem pravi med drugim: »Že od konca oktobra se opažajo napori, da bi se izboljšali odnosi med Italijo in Jugoslavijo. Prvi vzpon temu je dal Rino Alessi s serijo člankov v »Piccoluc«. V enem teh člankov naglašala liberalnost fašističnega režima napram jugoslovanski manjšini v Italiji, odkar so se italijansko-jugoslovanski odnosi izboljšali. Toda istrski emigrantski krogi zanikujejo izboljšanje teh odnosov, trdeč, da nobeden od 12 slovanskih časopisov, ki so izhajali leta 1929, ne obstoja več. Zdi se, da Rim kaže dobro voljo, kajti govori se, da bodo mnogi učitelji, častniki in župani premešteni in da bodo na njihovo mesto prišle osebnosti slovenske in hrvaške narodnosti. Še en znak je, ki govori za izboljšanje odnosov, in to je, da se po kavarnah in kioskih Trsta zopet vidijo jugoslovanski časopisi in da je splitski nogometni klub »Hajduk« pozvan na turnejo po Italiji.«

*

†**Janko Prelovec.** V soboto popoldne smo prejeli žalostno vest, da je zjutraj nenadoma na Sušaku umrl g. Janko Prelovec, bančni uradnik, iz znane narodno zavezne družine Prelovcev. Pokoini se je rodil v Idriji leta 1899, kjer se dovršil štiri razrede realke, nakar je moral med svetovno vojno na bojno polje. Po končani vojni je bil dodeljen vojaškemu letališču v Ljubljani, kjer je ostal v vojaški službi eno leto, nato odšel zopet v Idrijo in se pripravil na privatni izpit za ostale tri razrede realke in maturo, kar je tudi prebil leta 1922 z odličnim uspehom. Na Sušaku je vstopil kot bančni uradnik v službo Jugoslovanske banke in se tamkaj tudi poročil z gospo Maro roj. Sagmeister iz Zagreba. Za skrbnim očetom plakata poleg soproge siroti enajstletna Dragica in petletna Marija. Za njim žalujejo poleg ožje družine bratje: naš znani glasbeni kulturni delavec Zorko. Hajne, Slavko, Rado in sestra Helena. Pokojni je posvetil ves svoj prosti čas poleg v današnjem času tako redke skrbne vzgoje svojih sirot narodnemu delu (v najširšem pomenu); bil je sokolski in zlasti izvršen športni organizator. — Strankarsko-politično se pa ni nikoli eksponiral. Kdor ga je spoznal, se je moral prepričati o kristalno čistem značaju tega moža, ki je vedno in povsod pomagal svojemu bližnjemu v najtežjih urah, brez ozira na politično prepričanje, celo preko svojih moči. Zlasti brez števila naših

pregnanih iz Primorja bi vedelo povedati o njegovi požrtvovalnosti, ki se je z njo izpostavljala celo smrtni nevarnosti, kajti nanj in na njegovo delo je prelazilo tisoč oči od onkraj meje, ki jim je to delo tolikokrat prekrizalo. Njegovo tiho delo, ki je vedno preziralo hrupno javno priznanje, bo samo govorilo kot spomenik najneosebnejšega idealizma do svojega bližnjega. Mnogokdaj se je z njim križalo naše politično prepričanje, ali ni ga bilo med nami, ki bi mu bil za mogel reči najmanjšo žal besedo, ki bi skalila osebno prijateljstvo, ki je bilo iskreno, kakor je moglo biti iskreno le med nami.

S plameničimi besedami je označil novo zarjo, ki bo vzdržala od njegove tihe knapovske domovnice med globokimi idrijskimi gozdovi. Ni mu bilo dano dočakati prvega svita ter zarje. Umrl je njegovo telo, njegov spomin živi dalje v nas z upanjem, ki je nezmotljivo. Lahka mu bodi zemlja trsatska. — N. p. v. m.

Pismo iz Južne Italije. Agis objavlja zanimivo pismo, ki ga je poslal v Ljubljano neki Slovenec, ki služi vojaške v južni Italiji. Pismo objavljamo v izviru: »Danes se hočem omejiti na naše življenje tu, ker te sigurno zanima. Kakor več in vidiš, so me poslali v Seveda nisem tukaj sam

iz naših krajev, ampak nas je lepa peščica Slovencev, vsi (skoro vsi) »fejst« fantje. Poleg nas je tu par fantov, ki so prišli s francoske meje in tudi z drugih regimentov, ki so bili kazensko premešeni. Iz tega si tudi lahko zamisliš, v kakih okoliščinah in pod kako disciplino živimo tukaj. Z vojaškimi vajami se izvanredno firsira. Marši so dolgi, seveda v kolikor lahko imenujemo te pohode kot marše, ker to je prav za prav prava dirka. Strelske vaje, manevri in najrazličnejše druge vaje, vse to se tako spretno izmenjuje, da res ne veš več, kdaj si truden in kako te nosijo noge. Sicer pa kar je nas Slovencev, mislim, da nismo le vojaki.

Ce si bolan, ali če ti je potreben bolniški dopust, ga ne dobiš, ravno tako nam ne dajo tudi navadnega dopusta, češ, da smo preblizu meje. Edino kar je, je to, da nas je precej domačih ljudi, med njimi celo fantje, ki znajo malo misliti. Na drugi strani pa me tu zopet močno muči to, da ne vidim politične situacije Kaj maleda že se zavohamo iz časopisov. Tu smo prepuščeni sami sebi, da razsojamo in ugihamo o tekočih dogodkih. V Afriko se transportira iz cele Italije mnogo bataljonov prostovoljcev. To so po večini ljudje, ki grejo za kruhom, mnogi pa, ki menda sploh ne vedo, da živijo.«

Slovenci v Beneški Sloveniji. O slovenskem življenju v Beneški Sloveniji nimamo mnogo statističnih podatkov. Božična številka »Istrec« objavlja izveček iz italijanskega uradnega poročila iz leta 1928, ki se naslanja na ljudsko štetje l. 1921. Po tem letu sta bili sicer še dve štetji prebivalstva, leta 1931 in 1936, toda pri teh štetjih niso zbirali podatkov o materinskem jeziku prebivalstva. V starih predvojnih pokrajinah Italije je po uradnem štetju iz leta 1901 govorilo v 18 občinah 6781 družin slovenski jezik, leta 1911 v 20 občinah 7319 družin, leta 1921 pa v 20 občinah 7438 družin ali 37.475 oseb. Za Beneško Slovenijo pa navaja uradna statistika iz leta 1921 te-le številke:

Občina	Pristotno prebivalstvo 1921		Govorilo je slovenski jezik	
	družin	preb.	družin	preb.
Tedanje okrožje Cedad				
Ahten	754	4071	751	4058
Dreka	243	1349	241	1343
Fojda	898	5075	261	1413
Grnek	283	1617	283	1617
Prapretno	386	2222	170	950
Ronac	288	1662	279	1659
Sovodnje	300	1905	300	1905
Srednje	302	1794	302	1784
St. Lenart	498	2467	497	2465
St. Peter	656	3362	581	2977
Tarčet	353	2086	353	2086
Torjan	617	3470	132	774
Tedanje okrožje Tumeč (Tolmezzo)				
Ravnica	—	—	—	—
Rezija	822	2796	822	2796
Tedanje okrožje Videm				
Brdo	539	2672	539	2672
Gorjani	440	2012	35	320
Neme	1119	5505	339	1885
Platišča	657	3376	630	3228
Skupaj v videnski pokr.	9147	47.433	6515	33.932

Aretirani so bili konec novembra meseca v Jelovčah trije delavci v opekarni v Zavljah pri Trstu, in sicer 25 letni Cendar Anton, 29 letni Cendak Josip in 24 letni Manilović Ivan. Z njimi vred je bilo obsojenih iz opekarne še večje število naših in italijanskih delavcev, češ, da so zbirali denar za špansko ljudsko fronto in ga pošiljali v Španijo preko nekega antifašističnega društva v Trstu. V Trstu so omenjene tri delavce pridržali v zaporu in njihova nadaljna usoda ni znana. Ob priliki preiskave so pri Cendaku Josipu našli nekaj številčk »Istarske Riječice« in še neke druge slovenske tiskovine. V zvezi s temi aretacijami so tudi po vaseh napravili mnogo preiskav, vendar brez aretacij.

Zaradi raznih prestopkov so se zagovarjali pred sodiščem v Gorici Janez Plahuta, ki je ukradel kolo in potem z njim povozil pravega lastnika, toda sodišče dejanskega stanja ni moglo ugotoviti in Plahuta je bil oproščen. — Andrej Vodopivec, star 45 let pa se je zagovarjal zaradi tatvine, ker je nekem Sinigoju ukradel večje množino kostanja, za kar bo sedel 32 dni, bo plačal vse sodne stroške, Sinigoju pa škodo povrnil. — Janez Simčič pa se je branil proti očitku, da je vdrl v neko zasebno grobišče in ga poškoval, toda sodnik mu je verjel, da to ni bilo zlonamerno in ga je oprostil.

Ne samo čaj
„Naš čaj“
 je najboljša domača
 zeliščna krepljena pijača.
 NAŠ ČAJ dobite v špec. trgovinah.
KMETIJSKA DRUŽBA V LJUBLJANI.